ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

12. února 2009 *

Ve věci C-93/08,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments (Lotyšsko) ze dne 14. února 2008, došlým Soudnímu dvoru dne 28. února 2008, v řízení

Schenker SIA

proti

Valsts ieņēmumu dienests,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení C. W. A. Timmermans, předseda senátu, J.-C. Bonichot, J. Makarczyk, P. Kūris a C. Toader (zpravodajka), soudci,

* Jednací jazyk: lotyština.

generální advokát: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
vedoucí soudní kanceláře: R. Şereş, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 4. prosince 2008,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za Schenker SIA A. Tauriņšem, členem představenstva, ve spolupráci s I. Faksou, advokāte,

– za Valsts ieņēmumu dienests Dz. Jakānsem, jako zmocněncem, ve spolupráci s E. Krimela, jako zmocněnkyní,

– za lotyšskou vládu E. Balode-Buraka, E Eihmane a K. Drēviņa, jako zmocněnkyněmi,

– za českou vládu M. Smolkem, jako zmocněncem,

– za řeckou vládu O. Patsopoulou a Z. Chatzipavlou, jako zmocněnkyněmi,

– za finskou vládu J. Heliskoskim, jako zmocněncem,

– za Komisi Evropských společenství E. Kalniņšem a S. Schønbergem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 11 nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 ze dne 22. července 2003 o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení určitých práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo (Úř. věst. L 196, s. 7; Zvl. vyd. 02/13 s. 469).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností Schenker SIA (dále jen „Schenker“) a Valsts ieņēmumu dienests (státní daňová správa) ohledně pokuty uložené této společnosti po zničení zboží podezřelého z porušení práva duševního vlastnictví.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

3 Nařízením č. 1383/2003 bylo zrušeno a nahrazeno nařízení Rady (ES) č. 3295/94 ze dne 22. prosince 1994, kterým se stanoví opatření s cílem zakázat propouštění padělků a nedovolených napodobenin do volného oběhu, režimu vývozu, zpětného vývozu nebo do některého režimu s podmíněným osvobozením od cla (Úř. věst. L 341, s. 8; Zvl. vyd. 02/05, s. 318).

4 Třetí, pátý, devátý a desátý bod odůvodnění nařízení č. 1383/2003 zní takto:

„(3) V případech, kdy padělky, nedovolené napodobeniny a obecněji zboží porušující právo duševního vlastnictví pochází nebo je dováženo ze třetích zemí, je třeba zakázat jeho uvedení na celní území Společenství včetně jeho překládky, propuštění do volného oběhu ve Společenství, umístění do režimu s podmíněným osvobozením od cla a umístění do svobodného celního pásma nebo svobodného celního skladu a je třeba zahájit příslušné řízení, které by umožnilo celním orgánům tento zákaz co možná nejúčinněji prosazovat.

[…]

(5) Opatření celních orgánů by mělo po dobu nezbytnou ke zjištění, zda podezřelé zboží představuje skutečně padělky, nedovolené napodobeniny nebo zboží porušující některá práva duševního vlastnictví, spočívat v pozastavení propuštění do volného oběhu, vývozu a zpětného vývozu nebo v zadržení tohoto zboží […].

[…]

(9) Aby se pro celní správy i pro držitele práv usnadnilo uplatňování tohoto nařízení, je třeba stanovit pružnější postup umožňující zničení zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví, aniž by vznikla povinnost zahájit řízení ke zjištění, zda bylo podle vnitrostátních předpisů porušeno právo duševního vlastnictví.

(10) Je třeba stanovit opatření, která se budou vztahovat na zboží, o němž bylo zjištěno, že je padělkem či nedovolenou napodobeninou nebo obecně zbožím, které porušuje určitá práva duševního vlastnictví. Tato opatření by měla nejen připravit ty, kdo jsou odpovědni za obchodování s tímto zbožím, o hospodářský zisk z takového obchodu a postihnout je, ale rovněž vytvořit účinný odrazující prostředek proti dalším obchodům tohoto druhu.“

5 Článek 2 odst. 1 písm. a) bod i) nařízení č. 1383/2003 stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se […] [tímto] rozumí:

a) ‚padělky', totiž:

i) zboží včetně jeho obalu označené neoprávněně ochrannou známkou, která je totožná s ochrannou známkou platně zapsanou pro stejný druh zboží, nebo která nemůže být od této ochranné známky ve svých podstatných znacích odlišena, a tím porušuje práva držitele příslušné ochranné známky podle práva Společenství […], nebo podle právních předpisů členského státu, ve kterém je podána žádost o přijetí opatření celních orgánů […]".

6 Článek 10 první pododstavec tohoto nařízení zní:

„Při rozhodování o tom, zda bylo podle vnitrostátního práva porušeno právo duševního vlastnictví, se použijí právní předpisy platné v členském státě, na jehož území je umístěno zboží nacházející se v některé ze situací uvedených v čl. 1 odst. 1."

7 V článku 11 odst. 1 zmíněného nařízení se uvádí:

„1. Pokud celní orgány zadržely nebo pozastavily propuštění zboží podezřelého z porušení práva duševního vlastnictví […], mohou členské státy v souladu se svými vnitrostátními předpisy stanovit zjednodušený postup použitelný se souhlasem držitele práva, jenž celním orgánům umožní převzetí takového zboží ke zničení pod celním dohledem, aniž by bylo nutné zjistit, zda bylo porušeno právo duševního vlastnictví podle vnitrostátního práva. Za tímto účelem použijí členské státy v souladu se svými vnitrostátními předpisy tyto podmínky:

– držitel práva do 10 pracovních dnů […] vyrozumí písemně celní orgány o obdržení oznámení podle článku 9, že zboží, jehož se týká postup, porušuje právo duševního vlastnictví uvedené v čl. 2 odst. 1, a předá zmíněným orgánům písemný souhlas deklaranta, držitele nebo vlastníka zboží s předáním zboží ke zničení. […]. Pokud to okolnosti vyžadují, může být tato lhůta prodloužena o dalších deset pracovních dnů,

– pokud vnitrostátní předpisy nestanoví jinak, zničení se provede na náklady a odpovědnost držitele práva a systematicky mu předchází odebrání vzorků, které celní orgány uchovávají v takovém stavu, aby představovaly důkaz přípustný v soudních řízeních v členském státě, který by je mohl požadovat.“

8 Článek 18 nařízení č. 1383/2003 stanoví:

„Každý členský stát stanoví sankce, které se použijí v případech porušení tohoto nařízení. Tyto sankce musejí být účinné, přiměřené a odrazující.“

Vnitrostátní právní předpisy

9 Článek 201.12 druhý pododstavec zákona o správních deliktech (Administratīvo pārkāpumu kodekss) stanoví:

„Osobám, které k proclení předloží padělky nebo nedovolené napodobeniny nebo mají takovéto zboží přechodně v držení, se v případě, že se jedná o osoby fyzické, uloží pokuta ve výši padesát až dvě stě padesát latů, v případě osob právnických pak pět set až pět tisíc latů, a zboží se zabaví.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

10 Společnost Schenker, celní zástupce, na základě smlouvy požádala vlastním jménem a na účet společnosti Rovens SIA (dále jen „Rovens“), která byla adresátem zboží, o propuštění zboží označeného ochrannou známkou „Nokia“ do volného oběhu.

11 Dne 16. února 2005 nabyl Rīgas Muitas iestāde (celní úřad v Rize) při prohlídce uvedeného zboží podezření, že se může jednat o padělky.

12 Celní orgány zboží v souladu s článkem 9 nařízení č. 1383/2003 zadržely a odebraly z něj vzorky, které zaslaly k vyjádření zástupci Nokia Corp., majitelky ochranné známky „Nokia“. O tomto postupu zároveň informovaly Rovens.

13 Dne 1. března 2005 sdělila Nokia Corp. celním orgánům, že s Rovens probíhají jednání o možnosti použít zjednodušený postup pro zničení zadrženého zboží, a požádala je o prodloužení zadržení uvedeného zboží o deset dnů.

14 Dne 3. března 2005 informovala Nokia Corp. celní orgány, že prohlédnuté zboží je padělané. Dne 4. března 2005 uzavřely Nokia Corp. a Rovens dohodu o zničení předmětného zboží na náklady Rovens; tato dohoda byla dne 11. března 2005 předložena celním orgánům.

15 Dne 1. dubna 2005 sepsaly uvedené orgány protokol, v němž konstatovaly, že společnost Schenker jakožto „deklarant“ porušila články 9 a 16 nařízení č. 1383/2003. Na základě stanoviska předloženého dne 3. března 2005 společností Nokia Corp. dále

konstatovaly, že se tím společnost Schenker dopustila „deliktu“ – ve smyslu čl. 201.12 druhého pododstavce zákona o správních deliktech – a uložily jí pokutu ve výši 500 LVL (lotyšských latů).

16 Společnost Schenker podala proti tomuto rozhodnutí neúspěšné odvolání k řediteli Valsts ieņēmumu dienests. Následně podala k Administratīvā rajona tiesa (okresní správní soud) žalobu na zrušení zmíněného rozhodnutí, ve které namítala, že článek 11 nařízení č. 1383/2003 ve skutečnosti stanoví možnost upustit od konstatování, že zboží je padělané. Tato žaloba byla zamítnuta.

17 Apgabaltiesa (krajský soud), k němuž byl podán opravný prostředek, měl za to, že uvedený článek 11 se na projednávanou věc nevztahuje, neboť k dohodě o zničení zboží došlo teprve poté, co celní úřad ukončil šetření porušení práva duševního vlastnictví.

18 Společnost Schenker podala poté kasační stížnost k Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments, který se rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být článek 11 nařízení č. 1383/2003 vykládán v tom smyslu, že pokud se ten, jemuž svědčí duševní vlastnictví (držitel práva), dohodne s deklarantem nebo vlastníkem zboží o jeho předání ke zničení anebo zahájí jednání o možnosti předání zboží ke zničení, a celní orgány se v mezidobí dozví o tom, že zboží je padělané, je vyloučena možnost uložit deklarantovi nebo vlastníku zboží sankci podle vnitrostátních předpisů?“

K předběžné otázce

19 Svou otázkou se předkládající soud v zásadě táže, zda zahájení – se souhlasem držitele práva duševního vlastnictví a dovozce – zjednodušeného postupu stanoveného článkem 11 nařízení č. 1383/2003 zbavuje příslušné vnitrostátní orgány možnosti uložit subjektům odpovědným za dovoz takovéhoto zboží na celní území Společenství „sankci" ve smyslu článku 18 tohoto nařízení, jako je správní pokuta.

Vyjádření předložená Soudnímu dvoru

20 Schenker má za to, že nařízení č. 1383/2003 nedovoluje celním orgánům uložení sankce, je-li zjednodušený postup zahájen mezi držitelem práva duševního vlastnictví a dovozcem, poněvadž jednak již samotné zničení předmětného zboží představuje sankci, a jednak se zmíněné orgány nesmí vměšovat do řešení sporů mezi soukromými hospodářskými subjekty, jelikož tyto spory spadají výlučně do oblasti práva soukromého a mohou být řešeny toliko cestou soudních řízení. Krom toho společnosti Schenker jakožto celnímu zástupci nemůže být uložena správní sankce, jako je pokuta, namísto toho, aby byla uložena dovozci nebo výrobci.

21 Navíc celní orgány ve sporu v původním řízení vycházely při ukládání sporné pokuty pouze z jednostranného prohlášení majitele ochranné známky. Tato společnost však souhlasně s Komisí Evropských společenství zpochybňuje dostatečnost důkazní hodnoty tohoto prohlášení pro zjištění „porušení práva duševního vlastnictví" ve smyslu nařízení č. 1383/2003.

22 Valsts ieņēmumu dienests a lotyšská, česká, řecká i finská vláda, jakož i Komise zastávají naopak názor, že uplatnění „zjednodušeného postupu“ ve smyslu článku 11 nařízení č. 1383/2003 nezbavuje příslušné orgány možnosti ukládat „sankce“ ve smyslu článku 18 tohoto nařízení, jelikož jsou členské státy, jak rovněž vyplývá z desátého bodu odůvodnění uvedeného nařízení, v případech porušení určitého práva duševního vlastnictví povinny ukládat účinné, přiměřené a odrazující sankce.

Odpověď Soudního dvora

23 Ohledně možnosti příslušných orgánů uložit „sankci“ ve smyslu článku 18 nařízení č. 1383/2003, pokud dotčené hospodářské subjekty zahájily „zjednodušený postup“ ve smyslu článku 11 tohoto nařízení, je třeba uvést, že tento zjednodušený postup byl, jak vyplývá z devátého bodu odůvodnění zmíněného nařízení, zaveden s cílem usnadnit uplatňování nařízení č. 1383/2003 jak celními správami, tak i držiteli práv duševního vlastnictví.

24 Podle čl. 9 odst. 1 nařízení č. 1383/2003 totiž příslušný celní úřad, jakmile po schválení žádosti držitele práva o přijetí opatření konstatuje, že předmětné zboží je podezřelé z porušování práva duševního vlastnictví, pozastaví propuštění zboží nebo je zadrží, aby bylo možno zjistit, zda bylo právo duševního vlastnictví porušeno.

25 Neprovedení tohoto postupu ve stanovených lhůtách přitom může vést k tomu, že na území Společenství bude dovezeno zboží, které porušuje určitá práva duševního vlastnictví, a podá-li vlastník ochranné známky žádost o přijetí opatření, musí k ní podle

čl. 6 odst. 1 druhého pododstavce nařízení č. 1383/2003 přiložit prohlášení, jímž se zaváže, že ponese veškeré náklady vzniklé podle uvedeného nařízení v souvislosti s tím, že je zboží drženo pod celním dohledem v souladu s článkem 9, případně v souladu s článkem 11, téhož nařízení.

26 Za účelem předejití nevýhodám spojeným zejména s dobou trvání řízení a s náklady na skladování zboží, které nese držitel práva duševního vlastnictví, stanovilo nařízení č. 1383/2003 alternativu zjednodušeného postupu, jímž je držiteli tohoto práva umožněno přijmout – se souhlasem deklaranta, držitele práva nebo držitele podezřelého zboží – opatření umožňující zničení zboží pod kontrolou celních orgánů, a to, jak vyplývá z devátého bodu odůvodnění tohoto nařízení, aniž by vznikla povinnost zahájit řízení ke zjištění, zda bylo podle vnitrostátních předpisů porušeno právo duševního vlastnictví.

27 Uplatnění takovéhoto zjednodušeného postupu, jehož zavedení do právního řádu členských států je pouze fakultativní, však nemůže orgány zmíněných států zbavit možnosti přijetí „sankce“ ve smyslu článku 18 nařízení č. 1383/2003, jelikož toto ustanovení určuje, že každý členský stát stanoví sankce, které se použijí v případech porušení uvedeného nařízení.

28 Jak totiž vyplývá z třetího bodu odůvodnění nařízení č. 1383/2003, je třeba obecně zakázat uvádění zboží, které porušuje právo duševního vlastnictví, na celní území Společenství.

29 V tomto ohledu jsou členské státy na základě ustanovení článku 18 nařízení č. 1383/2003, ve spojení s desátým bodem odůvodnění tohoto nařízení, povinny stanovit sankce, které se použijí v případech porušení zmíněného nařízení a které musí být účinné, přiměřené a odrazující.

30 Oproti tomu, co tvrdí Schenker, však zničení zboží na základě fakultativního postupu podmíněného vzájemným souhlasem vlastníka ochranné známky a dovozce nemůže být kvalifikováno jako sankce uložená vnitrostátním orgánem při uplatnění režimu sankcí, jež jsou členské státy povinny stanovit podle článku 18 nařízení č. 1383/2003.

31 Dále, jak správně uvádí česká a finská vláda, je v čl. 11 odst. 1 druhé odrážce nařízení č. 1383/2003 výslovně stanoveno, že tomuto zničení systematicky předchází odebrání vzorků, které celní orgány uchovávají v takovém stavu, aby mohly v případě potřeby sloužit jako přípustný důkaz v soudních řízeních v členském státě, který by je mohl požadovat.

32 Konečně, co se týče povahy důkazů nutných pro konstatování porušení práva duševního vlastnictví, je třeba uvést, že podle článku 10 nařízení č. 1383/2003 se při rozhodování tom, zda bylo podle vnitrostátního práva porušeno právo duševního vlastnictví, použijí právní předpisy platné v členském státě, na jehož území je umístěno zboží nacházející se v některé ze situací uvedených v čl. 1 odst. 1.

33 Vzhledem k předchozímu je na předloženou otázku třeba odpovědět, že zahájení – se souhlasem držitele práva duševního vlastnictví a dovozce – zjednodušeného postupu stanoveného článkem 11 nařízení č. 1383/2003 nezbavuje příslušné vnitrostátní orgány možnosti uložit subjektům odpovědným za dovoz takovéhoto zboží na celní území Společenství „sankci“ ve smyslu článku 18 tohoto nařízení, jako je správní pokuta.

K nákladům řízení

34 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

Zahájení – se souhlasem držitele práva duševního vlastnictví a dovozce – zjednodušeného postupu stanoveného článkem 11 nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 ze dne 22. července 2003 o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení určitých práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo,

nezbavuje příslušné vnitrostátní orgány možnosti uložit subjektům odpovědným za dovoz takovéhoto zboží na celní území Evropského společenství „sankci“ ve smyslu článku 18 tohoto nařízení, jako je správní pokuta.

Podpisy.